

PEDAGOGIK DIAGNOSTIKA METODLARI

Bozorova Mehriniso

Samadov Zoir

Respublika O'rta Tibbiyot Va Farmatsevtika Xodimlari Malakasini Oshirish Va Ularni Ixtisoslashtirish Markazi Termiz Filiali O'qituvchilari

KIRISH

Pedagogik diagnostika - bu o'qitish jarayonining holati va natijalarini o'rganishdan iborat o'qituvchilar faoliyati tizimi. Bu sizga mutaxassislar tayyorlash sifati va malakasini oshirish maqsadida ushbu jarayonni sozlash imkonini beradi. Ta'lim faoliyatining ajralmas qismi sifatida diagnostika butun o'quv jarayonini samarali boshqarishga qaratilgan.

Asosiy qism: Pedagogik diagnostika tushunchasi o'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalarini tekshirishdan ko'ra kengroq. Tekshirish jarayoni faqat natijalarni tushuntiradi, aniqlaydi. Diagnostika kuzatish, baholash, ma'lumotlarni to'plash, ularni tahlil qilishdan iborat bo'lib, natijada eng yaxshi natijalarga erishish yo'llarini belgilaydi, o'quv jarayoni dinamikasi va tendentsiyalarini ochib beradi.

Ta'lim jarayonining uchta funksiyasiga o'xshashlik bilan diagnostikaning asosiy yo'nalishlari ajratiladi: ta'lim, o'qitish va tarbiya.

- Diagnostika yordamida ta'lim sohasida shaxsning rivojlanish darajasi, uning dunyo haqida, undagi o'rni to'g'risida umumlashtirilgan bilimlarning barqaror tizimini egallashi aniqlanadi, ya'ni. so'zning keng ma'nosida bilim.

- Ta'lim sohasida ular ta'lim muassasasida olingan aniq bilim, ko'nikma va malakalarni o'zlashtirish darajasini tashxislashadi.

- Ta'lim sohasida diagnostika inson yoki o'quvchilar guruhining hissiy, axloqiy fazilatlarining shakllanish darajasini ochib beradi.

Pedagogik diagnostika ob'ekti o'quv muassasasi talabasi yoki talabasi, shuningdek ularning jamoasi. Diagnostikani o'tkazish uchun o'rganilayotgan odam va uning oilasi, o'quvchining jismoniy va ruhiy salomatligi, uning bilim qobiliyatlari, xulq-atvori, motivatsion sohasi va boshqalar to'g'risida demografik ma'lumotlar yig'iladi. Pedagogika fani diagnostika usullarining keng doirasini taklif etadi: kuzatish, so'roq qilish, test o'tkazish, suhbatlar, ijodiy ishlarni tahlil qilish va hk.

Diagnostika predmetlari sifatida an'anaviy ravishda ixtisoslashgan ilmiy-pedagogik muassasada qo'shimcha ma'lumot olgan o'qituvchi va pedagog-testologlar hisoblanadi.

Diagnostikaning eng muhim bosqichi bu nazorat qilish, ya'ni. bilimlarni o'zlashtirish, ko'nikma va malakalarni shakllantirish jarayonini kuzatish. Nazorat talaba faoliyatining mohiyati, pedagogik jarayon imkoniyatlaridan ta'lim maqsadlarida foydalanish samaradorligi to'g'risida ma'lumot olishga imkon beradi. Nazoratning bir necha turlari mavjud: dastlabki, joriy, tematik, davriy, yakuniy. U turli shakllarda amalga oshiriladi: individual, guruh, frontal.

Hulosa: Ekspert baholash metodi – malakali mutaxassislar tomonidan o‘rtacha arifmetik qiymatni topish yo‘li bilan shaxs faoliyati, ma‘lum jarayon, tizimning sifat ko‘rsatkichlarini baholashga xizmat qiladigan usul. Ekspert baholash yordamida asosan sifat belgilarini tavsiflovchi murakkab pedagogik jarayonlar, hodisalar tahlil qilinadi, sohani rivojlantirish bashoratlanadi, ta‘lim va tarbiya jarayoniga eng ko‘p ta‘sir ko‘rsatadigan omillar aniqlanadi. Mazkur metodni amalda qo‘llashning asosiy bosqichlari quyidagilar sanaladi: ekspertizani tashkil qilish; muammo hamda tajriba maqsadini aniqlashtirish, ishchi guruhning majburiyati va huquqlarini belgilash, ekspertizani amalga oshirish uchun ekspertlarni tanlash, ekspertlar o‘rtasida so‘rov o‘tkazish, olingan natijalarni tahlil qilish va saralash. Ekspertlar o‘rtasidagi so‘rov individual yoki guruhli, bevosita yoki bilvosita, og‘zaki yoki yozma shakllarda o‘tkaziladi. Shuningdek, ekspert baholashni qo‘llashda ekspertlar jamoa bo‘lib ham ishlashlari mumkin. Bunda ular yig‘ilish, bahs-munozara va b. metodlardan foydalanadi. Individual ekspert baholash anketa, erkin suhbat, intervyu tashkil etishga asoslanadi.

FOYDALANGAN ADABIYOT:

- Pedagogika, T., 1996; O‘zbek pedagogikasi tarixi, T., 1997;
- Qurbonov Sh., Seytxalilov E., Kadrlartayyorlash milliy dasturi:
- pedagogik tadqiqotlar yo‘nalishi va muammolari, T., 1999; O‘zbek pedagogikasi antologiyasi [tuzuvchilar: K. Hoshimov, S. Ochil], 1-, 2-j.lar, T., 1995, 1999. Qozoqboy Yo‘ldoshev.